

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul de lege privind modificarea unor acte normative (nr. 37 din 09.02.2022)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege nominalizat, prin prisma prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996 și a prevederilor Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative și expune următoarele.

I. Aspecte de ordin general și procedural

1. Proiectul de lege a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către dl. Bolea Vl., deputat în Parlamentul Republicii Moldova, fapt ce corespunde prevederilor art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Proiectul de lege are ca obiect de reglementare modificarea Legii nr.22/2018 privind exercitarea unor activități necalificate cu caracter ocazional desfășurate de zilieri, a Codului Fiscal nr.1163/1997 și a Legii nr.105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj.

3. Potrivit Notei informative alăturate proiectului de lege, scopul modificărilor propuse constă în soluționarea mai multor probleme ce vizează munca zilierilor și anume:

- facilitarea accesului producătorilor agricoli la forța de muncă zilieră;
- accesul zilierilor la muncă;
- crearea unor stimulente fiscale și sociale, care să facă munca în agricultură mai atractivă;
- crearea oportunităților de angajare oficială pentru zilieri.

4. Prin natura reglementărilor, proiectul de lege face parte din categoria legilor organice, iar domeniul reglementat este de competența exclusivă a Parlamentului, în corespundere cu prevederile art. 66 și art. 72 din Constituția Republicii Moldova.

5. Menționăm că, prevederile art.21 alin. (1) lit. e) și art. 32 alin. (1) din Legea nr. 100/2017, prevăd obligativitatea transmiterii proiectului actului normativ spre avizare autorităților publice responsabile de implementarea prevederilor conținute în

proiect, instituțiilor interesate și reprezentanților societății civile, care întocmesc și prezintă autorului avizele la proiect. În sensul dat, reieșind din obiectul de reglementare al proiectului, considerăm oportună avizarea acestuia de către:

- Ministerul Muncii și Protecției Sociale, în calitate de autoritate abilitată cu funcția de a elabora politici publice în domeniul muncii și protecției sociale, conform pct. 5-7 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Muncii și Protecției Sociale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 149/2021;

- Ministerul Finanțelor, în calitate de autoritate abilitată cu funcția de management a finanțelor publice, de elaborare a politicilor publice în domeniul finanțelor publice, conform pct. 5-7 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.696/2017;

- Casa Națională de Asigurări Sociale, în calitate de autoritate abilitată cu funcția de administrare a bugetului asigurărilor sociale de stat și evidența plătitorilor și a contribuțiilor de asigurări sociale la bugetul asigurărilor sociale de stat (pct.5-7 din Hotărârea Guvernului nr. 230/2020) ;

- Compania Națională de Asigurări în Medicină, în calitate de autoritate abilitată cu funcția de administrare a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, precum și evidența persoanelor fizice în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală și a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală (pct.10 din Hotărârea Guvernului nr.156/2002).

6. Totodată, art. 32 alin. (4) din Legea 100/2017 și art. 58 din Regulamentul Parlamentului prevăd că, proiectele actelor normative înaintate de deputații în Parlament se transmit spre avizare Guvernului.

7. Cu scop de informare, relevăm că în Parlament se află în procedură legislativă proiectul de lege nr. 402 din 25.09.2020 care de asemenea propune modificări la Legea nr. 22/2018. Respectiv, în temeiul art. 56 alin. (5) din Regulamentul Parlamentului, la propunerea comisiei sesizate în fond, acestea pot fi comasate, pentru examinare în lectura a doua, într-un singur proiect.

II. Obiecții de conținut și tehnico-legislative

1. La Art. I, ce prevede modificarea Legii nr. 22/2018 privind exercitarea unor activități necalificate cu caracter ocazional desfășurate de zilieri.

- Întru respectarea rigorilor de tehnică legislativă, în dispoziția Art. I propunem substituirea liniei oblice „/” utilizată la expunerea sursei de publicare, cu abrevierea „art”.

- Totodată la pct. 1, se vor exclude prepoziția ”La” și însemnările cu literele a) și b), iar dispoziția literei b) se va expune în următoarea redacție:

„*articolul se completează cu alineatul (8) cu următorul cuprins: (în continuare textul propus) ”;*

- La **pct. 2** se propune excluderea obligației zilierului de a se încadra în sistemul public de asigurări sociale obligatorii pe bază de contract individual, încheiat cu Casa Națională de Asigurări Sociale.

În acest context menționăm că, potrivit pct.1.9 din Anexa nr. 1 la Legea nr. 489/1999 în coroborare cu art. 3 alin. (3) din Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2022, nr. 206/2021, persoanele fizice care exercită activități în calitate de zilieri în temeiul Legii nr.22/2018 privind exercitarea unei activități necalificate cu caracter ocazional desfășurate de zilieri, achită contribuția de asigurări sociale de stat obligatorii în sumă fixă anuală *în mărime de 3270 de lei*.

În situația excluderii obligației zilierilor de a se încadra în sistemul public de asigurări sociale obligatorii pe bază de contract individual, încheiat cu Casa Națională de Asigurări Sociale, conform noilor reglementări propuse în proiect, faptul implică operarea modificărilor de rigoare și în actele normative conexe menționate. Drept urmare, eventual, zilierii doritori de a se încadra în sistemul public de asigurări sociale obligatorii vor putea face acest lucru deja în condițiile prevederilor art. 3 alin. (4) din Legea nr. 206/2021, cu achitarea contribuției de asigurări sociale de stat obligatorii *în mărime de 12838 lei*. Astfel, se creează o situație dezavantajoasă în raport cu zilierii care vor dori să se încadreze în sistemul public de asigurări sociale obligatorii, în sarcina acestora fiind pusă obligația de a achita o sumă mai mare. Or, există riscul de a nu se realiza scopul proiectului de a face munca în agricultură mai atractivă.

- La **pct. 3** se propune excluderea obligației zilierilor de a se încadra în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală. Relevăm că, conform art. 5 alin.(1) din Legea nr.1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală se organizează și funcționează având la bază mai multe principii, printre care *principiul obligativității și principiul contributivității*, potrivit cărora asiguratul are obligația de a participa la sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, iar drepturile de asigurări medicale se exercită corelativ cu îndeplinirea obligațiilor, și fondurile de asigurări medicale se constituie pe baza primelor de asigurare achitate de către plătitorii stabiliți de legislație.

Reieșind din prevederile art. 22 alin. (1) din Legea nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în coroborare cu pct. 3 din Anexa nr.2 la Lege, cetățenii Republicii Moldova care nu sunt angajați și nu fac parte din nici una din categoriile enumerate în Anexa nr. 2 și nu sunt asigurate de Guvern, conform art.4 alin.(4) din Legea nr.1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, care fac dovada aflării în Republica Moldova pentru cel puțin 183 de zile (pe parcursul anului bugetar) achită integral o primă de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă în termen de până la data de 31 martie a anului de gestiune. Astfel, în temeiul art.4 alin.(2) din Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul

2022, nr. 207/2021, în anul 2022 prima de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru categoria vizată este stabilită în mărime de 4056 de lei.

În context, reținem aprecierile Curții Constituționale din Hotărârea nr.18 din 19 iunie 2015 și Decizia de inadmisibilitate nr.68 din 27.06.2017, unde Curtea a reiterat că *prin scutirea persoanelor neangajate de plata primei obligatorii de asistență medicală se va institui o sarcină disproporționată pentru persoanele angajate, și că obligația de contribuție la fondul asigurărilor de sănătate izvorăște din principiul solidarității* (pct.73, pct.71 din Decizia CC nr.68/2017).

În aceste circumstanțe, atenționăm că noile reglementări propuse prin proiectul de lege contravin principiilor și normelor legale în vigoare, care stabilesc expres obligativitatea oricărui cetățean al Republicii Moldova de a participa la sistemul public de asigurări sociale și la sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală.

2. La Art. II din proiect:

Întru corespunderea normelor de tehnică legislativă și prevederilor Metodologiei de tehnică legislativă aplicată la redactarea proiectelor de acte normative, aprobată prin Hotărârea Biroului Permanent al Parlamentului RM nr.3 din 02.02.2022, propunem următoarea redacție:

„**Art. II.-** La articolul 15 din Codul fiscal nr.1163/1997 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediție specială din 8 februarie 2007), cu modificările ulterioare, la litera c), după textul „(de fermier)” se introduce textul „și zilierii care exercită activități necalificate cu caracter ocazional”.

3. La **Art. III** din proiect se propune completarea alin. (1¹) din art. 21 din Legea nr.105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj, în sensul instituirii dreptului zilierilor care au statut de șomer, de a nu fi scoși din evidență pe perioada exercitării activităților necalificate cu caracter ocazional.

Atenționăm că art. 21 alin.(1¹) din Legea nr.105/2018 conține norme referitoare la scoaterea din evidență a șomerilor beneficiari de ajutor de șomaj, pe perioada angajării temporare.

Prin urmare, se impune necesitatea corelării acestor reglementări cu noile reglementări propuse la **Art. I pct. 1** din proiect ce se referă la instituirea dreptului tuturor persoanelor înregistrate cu statut de șomer de a exercita activități necalificate cu caracter ocazional, fără a fi scoase din evidență. În același context, se va ține cont și de prevederile art. 20 alin. (1) lit. c), art. 21 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 105/2018.

Subsecvent, reținem că art. 48 alin. (1) lit. b) din legea vizată, prevede că *pe perioada angajării temporare, pînă la 3 luni, a șomerilor beneficiari de ajutor de șomaj are loc suspendarea plății ajutorului de șomaj*.

Prin urmare, în vederea atingerii scopului expus în nota informativă, de a încuraja persoanele apte de muncă (beneficiari de ajutor de șomaj) pentru a se angaja

ca zilieri și fără a pierde dreptul de ajutor de șomaj, apare necesitatea modificării literei b) alin. (1) al art.48 din Legea nr.105/2018.

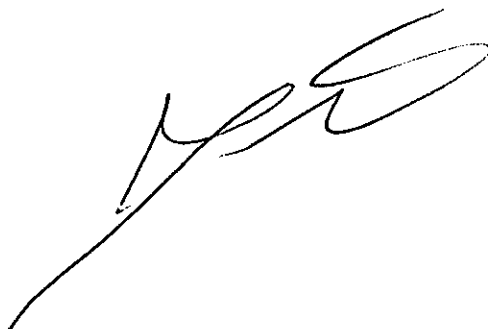
Totodată, cuvintele „și completările” din conținutul **Art. III**, se vor exclude, deoarece potrivit art. 42 alin. (4) din Legea nr. 100/2017, modificările includ și completări.

La fel, sugerăm reformularea textului „*precum și cei pe perioada exercitării în calitate de zilier a activităților necalificate cu caracter ocazional*”, în vederea corespunderii acestuia exigențelor de calitate.

4. Cu referire la dispoziția **Art. IV**, ce prevede momentul intrării în vigoare a legii, atenționăm că potrivit normei art. 56 alin.(2) din Legea nr. 100/2017, legile care modifică Codul fiscal, Codul vamal și Legea nr.1380/1997 cu privire la tariful vamal, precum și pentru legile de punere în aplicare a titlurilor Codului fiscal și a legilor ce țin de politica fiscală, data intrării în vigoare trebuie să survină nu mai devreme de 6 luni de la data publicării legilor respective.

În concluzia celor expuse, relevăm că proiectul de lege urmează a fi revizuit prin prisma obiecțiilor formulate, iar oportunitatea adoptării acestuia ține de prerogativa Parlamentului.

Ex: G. Tipa
Tel: 820-244

Ion CREANGĂ
Șef Direcție generală